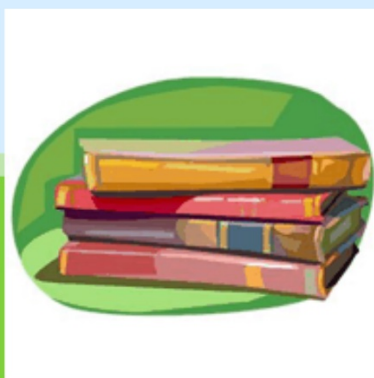

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola:	Střední škola obchodní, České Budějovice, Husova 9
Projekt MŠMT ČR:	EU PENÍZE ŠKOLÁM
Číslo projektu:	CZ.1.07/1.5.00/34.0536
Název projektu školy:	Výuka s ICT na SŠ obchodní České Budějovice
Šablona III/2:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Číslo šablony:	VY_32_INOVACE_CJL_620
Předmět:	Český jazyk a literatura
Tematický okruh:	Česká a světová literatura od počátků do 19. století
Autor, spoluautor:	Mgt. Petra Lefanová
Název DUMu:	Rým, základní rýmová schémata
Pořadové číslo DUMu:	20
Stručná anotace:	Prezentace seznamuje žáky se základními druhy rýmů a jejich rýmovými schématy.
Ročník:	1.
Obor vzdělání:	63-41-M/01 Ekonomika a podnikání, 65-42-M/02 Cestovní ruch, 66-41-L/01 Obchodník
Metodický pokyn:	Prezentace slouží jako doplněk pro výklad učitele. Žáci aktivně přiřazují správné varianty.
Výsledky vzdělávání:	Žák navazuje na znalosti z versologie. Rozezná jednotlivé druhy rýmů podle umístění v řadě veršů, určí rýmové schéma.
Vytvořeno dne:	9. 11. 2013
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Rým, základní rýmová schémata

Rým – znaky

- **rým je zvuková shoda** konců slov a slovních celků ve verších, a to v poslední přízvučné samohlásce
- podmínka: vedle samohlásek musí být shodná alespoň **jedna souhláska** – ideální rým
  - př. *slávou* - *hlavou*
  - jinak se jedná o asonanci a konsonanci
  - **asonance** – shoda se týká jen koncových samohlásek
    - př. *zavolá* - *nekoná*
  - **konsonance** – shoda pouze koncových souhlásek
    - př. *dusím* - *nosem*

Rým – znaky, funkce

- mluvíme-li o **zvukové shodě**, není třeba, aby shoda byla i grafická – využíváme tzv. spodobu znělosti
- př. zeť – zeď, les – bez

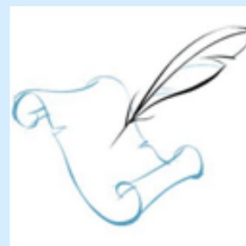
Funkce:

- eufonická – libozvučná
- rytmická
- stavební – rým váže verš ve vyšší celky – tedy dvojverší a dále strofy

Klasifikace rýmů - výběr

- **druhy rýmů** rozlišujeme podle způsobu, jakým jsou verše **rozloženy** ve vyšším celku – strofa, báseň
- rýmy bývají v básni rozloženy rozmanitě
- buď se rýmují sousední verše, nebo bývají rýmy od sebe vzdálenější
- nesmí však být příliš vzdálené, aby rýmovou shodu čtenář ještě postřehl

Přiřadte definici rýmu k druhu:

rým přerývaný

rým spojuje dva a dva sousední verše

rým tirádový

rým spojuje první verš s třetím (2.+4.)

rým obkročný

rým spojuje 1. verš se 4. a 2. se 3. veršem

rým sdružený

rým spojuje 2. verš se 4., 1. a 3. není rým

rým střídavý

rým postupný

rým v rýmovém schématu abc abc

rým probíhající celou básní, monorým

Druhy rýmu, rýmová schémata

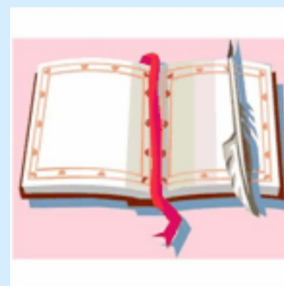
Přiřadte **rýmové schéma** k druhu rýmu:

aabb	rým přerývaný
abab	rým tirádový
abba	rým sdružený
abcb	rým obkročný
abcabc	rým střídavý
aaaa	rým postupný

Další druhy rýmů

- **rýmové echo** – zvláštní druh homonymního rýmu
- jedno slovo se celé opakuje na druhé straně rýmu
- př. mám doma *mince*, byly po *mamince*

- **rým homonymní** – dvě slova stejně znějící, ale s jiným významem
- př. naše staré hodiny, bijí čtyři hodiny

Zdroj

- *Literatura pro 1. ročník středních škol*. první vyd. Brno: Didaktis, 2008. ISBN 978-80-7358-115-2.
- PROKOP Vladimír. *Dějiny literatury od starověku do počátku 19. století: pro výuku literatury na středních školách*. první vyd. Karlovy Vary: O. K.-Soft, 2004.
- PROKOP Vladimír. *Teorie literatury aneb Několik praktických slovníčků literárních pojmů*. první vyd. Karlovy Vary: O. K.-Soft, 2005.
- obrázky ze sady klipartů - <http://office.microsoft.com/cs-cz/images/?CTT=97>